

जिल्हा सामाजिक व आर्थिक समालोचन

जालना जिल्हा

१९९०-९१

अथ व सांख्यिकी संचालनालय
महाराष्ट्र शासन,
मुंबई

पुस्तक कार्यालयीन उपयोगा करीता.

जिल्हा
सामाजिक व आर्थिक
समालोचन
१९९०-९१
जालना
जिल्हा.

=====
=====
=====
=====
=====

जिल्हा सांख्यिकी कार्यालय,
अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय,
महाराष्ट्र शासन
जालना.

=====
=====
=====
=====
=====
=====
=====
=====
=====

जिल्हा सांसाजिक व आर्थिक समालोचन

जिल्हा:-जालना.

१९९०-९१

अनुक्रमणिका.

विषय	पृष्ठ क्रमांक.
भाग-१	
१] दुष्टीक्षीपात जिल्हा. [सामान्य माहिती व महाराष्ट्राची तुलना.]	६ ते १६
२] जिल्हा सांसाजिक व आर्थिक समालोचन	१ ते २८
भाग-२	
१] जिल्हा सांख्यिकी गोष्टावारा. [विविध माहितीचे सांख्यिकीय तक्ते]	१ ते १९५

जिल्हा सामाजिक व आर्थिक समालोचन १९९०-९१

दुग्दीक्षोपात जिल्हा:जालना.

अ. क्र.	बाब.	परिमाण	जालनाजिल्हा	महाराष्ट्र राज्य.
१.	२.	३.	४.	५.
[एक] प्राकृतिक रचना:				
अ) भौगोलिक स्थान:				
१.	उत्तर अक्षांश	अंश	१९.१ ते २०.३	१६.४ ते २२.१
२.	पूर्व रेखांश	"	७५.४ ते ७६.४	७२.६ ते ८०.९
			<u>१९९०</u>	<u>१९८९</u>
ब) हवामान:				
औरंगाबाद चकलढाणा				
१.	किमान तपमान.	सेल्सिअस	उ. ना १०.५	०.७
२.	कमाल तपमान.	"	उ. ना ३८.५	४८.६
			<u>१९९०</u>	<u>१९९०</u>
३.	पर्जन्या [सरासरी]	मी. मीटर	८४९	उ. ना
क) प्रशासकीय विभाग [१९९१]				
१.	तालुके.	संख्या	५	३०३
२.	पंचायत समित्या	"	५	२९८
३.	टंचाईग्रस्त तालुके	"	—	३८
४.	एकात्मिक ग्रामीण विकास प्रकल्पगट	"	५	२९८
५.	शहरे	"	४	३०४
६.	गावे [स्कूण] १९८९	"	९१३	४१, ८३३
१.	निर्जन	"	१३	२, ४४९
२.	घस्ती असलेले	"	९००	३९, ३५४
७.	होश्राफळ	ची. कि. मी	७७१८	३, ०४, ७१३
[दोन] प्रशासकीय संस्था:				
[३१.३. १९९१]				
१.	पंचायत समिती	संख्या	५	२९८
२.	महानगरपालिका	"	—	११
३.	नगरपरिषद	"	४	२२८
४.	कटक मंडळे.	"	—	७
५.	ग्रामपंचायत [गटग्रामपंचायत]	"	६६९	२५, ६५२
			<u>१९९०-९१</u>	<u>१९९०-९१</u>
६.	पोलीस स्टेशन	"	१६	३१, १३, ९०
७.	पोलीस आऊट पोस्ट	"	८	१, ४२६

१.	२.	३.	४.	५.
----	----	----	----	----

[तीन] लोकसंख्या: [१९९१]

१. ग्रामीण लोकसंख्या	आकडेहजारात	११, ३२	४, ८२, ५२
२. नागरी लोकसंख्या	-----"	३, ३१	३, ०४, ९६
३. एकूण लोकसंख्या	-----"	१३, ६३	४, ८७, ४८
४. अनुसूचित जातीची लोकसंख्या	-----"	६८	४४, ८०
५. अनुसूचित जातीची लोकसंख्या टक्केवारी		६. ५७	४. १४
६. अनुसूचित जमातीची लोकसंख्या आ. हजारात		३०	५७. ७२
७. अनुसूचित जमातीची लोकसंख्या टक्केवारी	टक्केवारी	१. ९६	२. १९

[१९९१]

८. पुरुषा	आकडेहजारात	६, ९६	४, ०६, ८६
९. स्त्रिया	-----"	६, ६७	३, ८०, ६२
१०. स्त्रिया-पुरुष प्रमाण	हजार पुरुषांमागे स्त्रियांचे प्रमाण.	९५८	९३५
११. घानता	दर. चौ. कि. मी क्षेत्रातील लोकसंख्या	१७७	२५६

१३. साक्षरतेचे प्रमाण [१९८१]

१. एकूण	टक्केवारी	३०.४९	४७.१८
२. पुरुषा	-----"	४५.५४	५८.७९
३. स्त्रिया	-----"	१४.९८	३४.७९
४. राज्यामध्ये जिल्हाचा क्रमांक	संख्या	२८	—

[चार] कृषि [अस्थाई]

. १९८८-८९ [अस्थाई] १९८९-९०

१. भौगोलिक क्षेत्र	हजार हेक्टर	७६३	३०, ७५८
२. जंगलमय क्षेत्र व त्याची भौगोलिक क्षेत्राशी टक्केवारी	टक्केवारी	६	५४०४ [०. ७९] [१७. ५७]
३. शेतीला उपलब्ध नसलेली जमीन:			
अ] बीगरशेती वापराखालील जमीन.	हजार हेक्टर	२९	१, ०८९
ब] पडीत आणि लागवडीलायक नसलेली जमीन	-----"	१३	१, ७३१
एकूण [अ+ ब]	-----"	४२	२, ८२०
४. पडीत जमीन कितीरीक्त लागवड न केलेली इतर जमीन			
१. कायमगुरे चरण आणि इतर	-----"	१६	१, ५३९
२. झाडे झाडाखालील जमीन	-----"	६	१८०
३. लागवडीयोग्य परंतु पडजमीन	-----"	७	१, ०२८

१.	२.	३.	४.	५.
५]	<u>पडीत जमीन:</u>			
१.	चालू पड	हजारहेक्टर	१२	८८३
२.	इतर पड	-----"	३२	१००१
६]	<u>पिकाखालील क्षेत्रा:</u>			
१.	पिकाखालील निव्वळक्षेत्रा	-----"	६७२	१७, ९२३
२.	दुसोटा क्षेत्रा.	-----"	१३५	२, ३२९
३.	सकूण पिकाखालीलक्षेत्रा	-----"	७७७	२०, २५२
७]	<u>ओलीत क्षेत्रा:</u>			
१.	निव्वळ ओलीतक्षेत्रा	-----"	६७	२, ७६५
२.	सकूण ओलीत क्षेत्रा	-----"	१०२	३, १९१
८]	<u>महत्वाच्या पिकाखालीलक्षेत्रा:</u> [अन्नधान्ये]	-----"	४०६	१४, ३९९
९]	<u>वडीतधारणजमीन:</u>		१९८५-८६[अस्थाई]	१९८५-८६ [अंतीम]
१)	२ हेक्टरपेक्षा कमी.	संख्या प्रोव्हयात	१, ००१	४५, ७२५
२)	२ ते १० हेक्टर	-----"	१, १३६	३२, ९७२
३)	१० हेक्टरपेक्षा जास्त	-----"	६७	२, ४२२
१०]	जमीनमहसुल तमुली[१९९०-९१]	लाखा रुपये	४०, ८१	६, १६७
११]	जिल्हापरिषदांचा उपकर[१०-९१]	हजाररुपये	१६, ५७	१, ५२, ५००
१२]	पंचायत समित्यांचा उपकर[१०-९१]	-----"	३३, १९	६२, ९५७
				[१९८९-९०]
[पांच]	<u>पशुसंबंधी [पशुगणना१९८७]</u> <u>अस्थाई]</u>			
१.	सकूण पशुधान	संख्या हजारात	८२२	३, ४२, ५६
२.	गाई व बैल	-----"	४३५	१६, ३०४
३.	म्हशी व रेड	-----"	६३	४५, ५६
४.	मेढया	-----"	५२	२५, ७२
५.	शोळया	-----"	२४८	९, ९१
६.	कोबडया व बदके	-----"	१९९	२, ५९, ४०
[सहा]	<u>सहकार [१९९०-९१]</u>			
१.	सहकारी संस्था	संख्या	१, ३५३	१, ०४, ६२६
२.	प्राथमिक कृषि सं. पतसंस्था	-----"		१९, ५६
३.	प्राथमिक कृषि सं. संस्थाची संस्थासद संख्या	स. हजारात	२१९	८१, ११
४.	सहकारी दुग्ध संस्था	संख्या	१३६	१७, ०३९
५.	प्राथमिक कृषि पतसंस्था नी दिलेले केजे	रु. कोटीत	१५.३०	५७५

१.	२.	३.	४.	५.
[सात] जलसिंचन:			३०. ६. ९१रोजी	३०. ६. ९१ रोजी.

पुर्णझालेले पाटबंधारेप्रकल्प व त्याखालील लाभक्षेत्रा.

१. मोठे प्रकल्प	संख्या	--	२१
२. लाभक्षेत्र	हजारहेक्टर	--	उ. ना
३. मध्यम प्रकल्प	संख्या	७	१७१
लाभक्षेत्र	हजारहेक्टर	२२	उ. ना
४. लघु प्रकल्प[पृष्ठभाग]	संख्या	३९	१,५७५
लाभक्षेत्र	हजारहेक्टर	१३	उ. ना
५. सिंचन विहीरीखाली भिजणारे क्षेत्र	-----	१९८८-८९	
		४९	१२९५

[आठ] उद्योग:	१९९०	१९९० [डिसेंबर]
--------------	------	------------------

१. नोंदणीकृत कारखान्याची संख्या	संख्या	१५९	२५, ७६५
२. नोंदणीकृतचाल कारखान्याची संख्या [उत्पादनचालू असलेले]	-----	१३९	२३, ४१०
३. साखार कारखान्याची संख्या [उत्पादनचालू असलेले]	-----	२	१४०

सप्टेंबर १९९१

४. साखार कारखान्यातील साखारेचे उत्पादन	हजारटन	६७. ५५६	४, १२४
५. सर्व सूत गिरण्यांची संख्या	संख्या	१	१२३

[नऊ] वीज:	३१. ३. १९९१	३१. ३. १९९१
-----------	-------------	-------------

१. वीजपुरवठा केलेली शहरे व छोडी संख्या	संख्या	९१५	३९, ६६१
२. विद्युतीकरण झालेल्या गावांची संख्या	-----	९११	३९, ७१३
३. वीजपुरवठा केलेले पंपांच	स. हजारत	१९९०-९१	१९९०-९१
		४	१, ६१५
४. गोबर गॅस संघ	संख्या	३१. ३. १९९१	३१. ३. १९९१
		६११	३४, ८३६

[दहा] सार्वजनिक आरोग्य:	१९९०	१९९०
-------------------------	------	------

१. रुग्णालये	संख्या	७	७६८
२. दवाखाने	-----	१६	१, ८९६
३. प्राथमिक आरोग्य केंद्र	-----	३३	१, ६७२
४.			
५.			

१.	२.	३.	४.	५.
५.	प्राथमिक आरोग्य पथके	संख्या	३	८१
५.	एकात्मिक बालविकास. गट योजना	"-	उ. ना	१३१
६.	अंगणवाडीत उपस्थित शाहणारी मुले	"-	उ. ना	३, ३६, ७११
[अकरा] शिक्षण:			१९८८-८९	१९९०-९१
१.	एकूण प्राथमिक शाळा	संख्या	१, ०६०	५५, ६१२
२.	एका शिक्षाकी शाळा	"-	४४०	१३, १८५
३.	प्राथमिक शाळेतील विद्यार्थी, सं. हजारात		१६४	१०, ४२५
४.	प्राथमिक शाळेतील शिक्षक	"-	३	२६४
५.	प्रत्येक शिक्षाकामागे प्राथमिक शाळेतील विद्यार्थी	संख्या	४९	३२
[बाह्य] दुय्यम शिक्षण:				
१.	दुय्यक शाळा	संख्या	१०८	१८, ०२६
२.	शाळेतील एकूण विद्यार्थी सं. हजारात		४६	५, ७४३
३.	शाळेतील शिक्षक	"-	१.५	१७५
४.	प्रत्येक शिक्षाकामागे दुय्यम शाळेतील विद्यार्थी	संख्या	३१	३२
[तेरा] उच्च शिक्षण:			३०. ए. १९८८	
१.	संस्था	संख्या	५	१, १२२
२.	एकूण विद्यार्थी	सं. हजारात	४	१, ०५१
[चौदा] अ] प्रौढ शिक्षण:			१९९०-९१	
१.	प्रौढ शिक्षण केंद्र	संख्या	८०	२८, ३४९
२.	प्रौढ टाची उपस्थिती	सं. हजारात	२४	८४३
ब] तांत्रिक शिक्षण:				
१] औद्योगिक प्रशिक्षण संस्था:			१९८८-८९	
१.	शासकीय व शासन-अपस्थिती	संख्या	२	उ. ना
२.	इतर [खाजगी]	संख्या	--	उ. ना
३.	शासकीय व शासन सहाय्यीत औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थांमध्ये मजूर झालेल्या जागा	सं. हजारात	उ. ना	उ. ना
४. तांत्रिक व व्यवसायिक शिक्षण संस्था:			१९९०-९१	
१.	शासन व शासन सहाय्यीत	संख्या	१	उ. ना
२.	इतर [खाजगी]	संख्या	--	"-

१.	२.	३.	४. ५	६.
३.	शासकीय व तांत्रिक व्यक्तींचा शिक्षणसंस्थेची प्रवेश क्षमता	संख्या	हजारत उ. ना	उ. ना
४.	अभियांत्रिकी संख्या	संख्या	१५	उ. ना.
[पंधरा] परिवहन आणि दळणवळण:			३१.३.१९९१	३१.३.१९९१ [अस्थाई]
१.	एकूण रेल्वे मार्ग लांबी	कि.मी.	८८	५,४३५
२.	बारमाही रस्त्यांची जोडलेली गावांची संख्या		३२२	उ. ना
३.	एकूण रस्त्यांची लांबी	कि.मी.	३१९६.४४	१,७२,९३५
४.	राष्ट्रीय महामार्गांची लांबी	"	--	२,२५९
५.	राज्य महामार्गांची लांबी	"	७२६.६६	३०,९७५
६.	महत्वाच्या ज. रस्त्यांची लांबी	"	९३१.८८	३५,९३६
७.	इतर ज. रस्त्यांची लांबी	"	८१७.७०	३८,५७३
८.	ग्रामीण रस्त्यांची लांबी	"	७२०.२०	६१,५२२
[सोळा] पिण्याच्या पाण्याचा पुरवठा:				
	कठीण गावांची संख्या. [१.४.९०]	संख्या:	उ. ना	३,७५६
१]	खोड्यांना केलेला पुरवठा		<u>१९९०-९१</u>	<u>१९९०-९१</u>
अ]	नळाचा पाणी पुरवठा	"	उ. ना	१,२१९
ब]	कप नलीका	"	उ. ना	--
क]	सिव विहीरी/विद्युत विहीरी	"	उ. ना	६२३
२]	ट्रॅकर्स किंवा बैलगाडीने पुरवठा केलेली जाणारी गावे	"	६	५,६२०
३]	योजनेत समाविष्ट करावयाची गावे.	"	उ. ना	निरंक
[सतरा] धारबांधणी:			<u>१९९०-९१</u>	<u>१९९०-९१</u>
	भागीहीन कामगारासाठी बांधिलेल्या झोपड्या	संख्या	७३	१,७००
[अठरा] एकात्मिक ग्रामीण विकास कार्यक्रम.			<u>१९८३-८३</u>	
१.	दारीद्रय रेषेखालील कुटुंबे [१९८१]	सं. लाखात	०.७३	३५
२.	लाभार्थी	संख्या	४४२९	उ. ना.
			[१९९०-९१]	
			[जुने व नवीन]	
[एकोनीस] रोजगार निर्मिती:				
अ]	रोजगार हमी योजना	एनुडा दिवस	०.१५	८.९५
ब]	जवाहर रोजगार योजना कार्यक्रम	" कोटी	०.१९८६	८.५०
[वीस] आदिवासी कल्याणकारी योजना:				
	आदिवासी करीत आश्रमशाळा	संख्या	निरंक	६०२

१.	२.	३.	४.	५.
[एकवीस]	प्रागासवर्गीय कल्याणकारी योजना:		१९९०-९१	१९९०-९१
	अ] प्रागासवर्गीयांसाठी वस्तीगृहे	संख्या	४	२, २५७
	ब] वस्तीगृहात राहणारे विद्यार्थी--		२५५	१, ००, २५०
[बावीस]	जिल्हा नियोजन:		१९९०-९१	१९९०-९१
	१. वार्षिक योजनेतील मंजूरतरतूद	रु. कोटीत	२.१३९८	२५२१
	२. अनुशोधा भासून काढण्यासाठी तरतूद	"--"		निरंक.
[तेहवीस]	नागरी पुरवठा		८. ४४६१	
	१. रास्त भागंवाची दुकाने [१९९०-९१]	संख्या	१, १२१	३५, ४३५
	२. पुरविलेल्या एकूण साठा	"०००"टन	८	उ. ना
	३. शासकीय गुदाये	संख्या	१९	१, २०१
	४. साठवण्याची क्षमता	हं. टन	१६	४४०

टीप: - आकडे पूर्णांकित केल्याने बरेजा कदाचित जुळणार नाहीत.
 उ. ना = उपलब्ध नाही.
 १९८८-८९ वर्साची कृषि विभागाक जिल्ह्याची आकडेवारी अस्थाई स्वरूपाची आहे.